

VEČERNIK

POŠTINA PLAČANA V GOTOVINI

Leto XIII. Štev. 170
TELEFON: UREDNIŠTVA 25-67
UPRAVE 28-67
POSTNI CEKOVNI RAČUN 11.409

Maribor, ponedeljek 31. julija 1939

NAROČNINA NA MESEC:
Prejeman v upravi ali po pošti 14 din.
dostavljen na dom 16 din.

Cena
din 1.—

Resne težkoče v Tokiu

Nenadna odgoditev konference štirih — Japonske valutne in finančne zahteve za Anglijo in Francijo nesprejemljive — Odklonilno stališče Anglije — Od davi velike protiangleške demonstracije po ulicah japonske prestolnice

TOKIO, 31. julija. Havas. Posebni odbor, sestojč iz dveh angleških in treh japonskih delegatov, ki se je sešel davi ob 8. uri (vzhodni čas) k seji, je razpravljala o vprašanjih, ki so v zvezi s prepovedjo kalkulacije kitajskega dolarja v angleški koncesiji v Tiencinu in izročitve kitajskega srebra, ki je naloženo v kitajskih bankah v angleški koncesiji. Izve se, da vztrajajo Japonci na stališču, da je prepoved kroženja kitajskega dolarja potrebna zaradi obstanka japonske vojske ter ohranitve miru in reda. Šef angleške policije v Tiencinu je prispel danes v letalu sem, da bi se udeležil prihodnje konference, ki naj bi se pričela danes popoldne ob 16. uri (po vzhodnem času), ki pa je bila sedaj zaradi nastalih nesoglasij nenadoma odgodena na nedoločen čas.

NESPREJEMLJIVE ZAHTEVE.

LONDON, 31. julija. Po poročilih iz zanesljivega vira se je postavila angleška vlada odločno na stališče, da ne more sprejeti japonskih zahtev, v kolikor se nanašajo na ukrepe proti kitajskemu dolarju in na izročitev kitajskih naložb v bankah tiencinske koncesije, ker bi s tem bili prizadeti direktno tudi angleški finančni ter s tem sploh gospodarski interesi na Daljnem vzhodu. V tem smislu so bile poslane instrukcije tudi veleposlaniku Craigleju v Tokio. Splošno se zdi, da pogajanja v podrobnostih ne bodo uspela tako, kakor so ona o načelnih zreliščih in bi se utegnila celo popolnoma razbiti. To bi obrezvrednotilo seveda tudi že doseženi načelni sporazum. Odločnejše stališče Anglije je treba pripisati britiskemu Zedinjenih držav in Francije. Tako se tolmači tudi ta nenadna odgoditev za danes popoldne določene seje obeh delegacij. Čim so se te vesti pojavile v javnosti, so se zbrale po tokijskih ulicah velike množice ljudi, ki v sprevedih demonstrirajo proti Angliji. Demonstranti nosijo sramotilne in grozilne napise proti Angliji in Angležem.

KONFERENCA PLENUMA.

TOKIO, 31. julija. DNB. Šef kabineta ministrstva zunanjih zadev je izjavil danes povodom novih težkoč v zvezi z vprašanjem Tiencina, da je konference pododbora štirih odgodena zaradi tega, da se da obema strankama priložnost za sestavo novih predlogov. Kakor je znano, bi se moralo na današnji popoldanski seji reševati vprašanje bankovcev in srebra. Zastopnik japonske vlade je dejal dalje, da je sledila odgoditev na iniciativo angleških članov konference. Pač pa se bo sešla danes popoldne kljub temu konference plenuma, na kateri se pa bodo obravnavala samo politična vprašanja. Te konference se bo prvič udeležil tudi šef angleške policije v Tiencinu, Denis. Na vprašanje časnikarjev, zlasti ameriških in angleških, o značaju velikih demonstracij, ki so se razvile danes dopoldne po mestu, posebno pred angleškim veleposlaništvom in zunanjim ministrstvom, je odgovoril zastopnik vlade, da vlada ni z njimi v zvezi in jih tudi ne more preprečiti, ker so nastale spontano.

VPLIV AMERIKE NA ANGLIJO.

TOKIO, 31. julija. DNB. Zastopnik japonske vlade je izjavil danes časnikarjem na vprašanje o odpovedi ameriško-japonske trgovinske pogodbe s strani Amerike, da japonska vlada nima o tem koraku Amerike drugih komentarjev, kakor samo one, ki so izšli v ameriškem tisku. Odpoved je prišla nenadoma in japonska vlada prej o tej ameriški nameri ni bila obveščena. Na dobro poučenem japonskem mestu pa trdijo, da ta korak Amerike ni ostal brez vpliva na sedanje stališče Anglije glede pogajanj v Tiencinu. Preden je Amerika odpovedala trgovinsko pogodbo, je kazalo, da je Anglija

pripravljena popuščati tudi v posameznih vprašanjih Tiencina, dočim sedaj take pripravljenosti ne kažejo več. Na poučenem mestu pa zatrjujejo, da se bo tudi današnja plenarna konference ukvarjala samo z vprašanji ohranitve miru in reda v tiencinski angleški koncesiji.

ODLOČNO STALIŠČE FRANCIJE.

PARIZ, 31. julija. Po informacijah iz Tokia zahtevajo Japonci med drugim, da se jim izroči tudi depoziti srebra Kitajske, ki leže v posameznih bankah v an-

gleški in francoski koncesiji v Tiencinu. Mimo tega zahtevajo priznanje svojega denarja, ki so ga izdali za zasedene pokrajine Kitajske, kot edino veljavno plačilno sredstvo. S tem so japonske zahteve daleč prekoračile mejo, predvideno za bazo angleško-japonskih pogajanj in se s tem dotaknili vprašanj, na katerih ni zainteresirana le Anglija, ampak tudi Francija. V Londonu so dobro poučeni, da Francija ne bo na to nikoli pristala. Predvsem pa Francija nikoli ne bo priznala vrednosti nove japonske kitajske valute. Mimo tega Japoncem sploh ni mogoče zaupati, ker je dovolj znakov, ki dokazujejo, da sploh ne nameravajo spoštovati nobenih sporazumov. Zato je edino pravilna pot postopanja proti Japonci ona, ki so jo izbrale USA. Po tej poti bo treba kreniti tudi Angliji in Franciji. Glede nove nemško-japonske trgovinske pogodbe se pa tu naglašja, da ne bo mogla Nemčija nikoli nadoknaditi Amerike pri dobavi surovin Japonski. Japonska bo zato prej ali slej primorana popuščiti.

Manifestacija francosko-jugoslovanskega bratstva

VELIKE FRANCOSKO-JUGOSLOVANSKE MANIFESTACIJE V LABEAULU V POČASTITEV V SVETOVNI VOJNI PADLIH BOJEVNIKOV

SAINT NAZAIRE, 31. jul. Havas. V Labeaulu so se začele včeraj dopoldne velike francosko-jugoslovanske svečanosti na čast padlim v svetovni vojni. V imenu Jugoslavije so prisostvovali svečanoštim gg. Slavko Kojić, polkovnik Savić in Vučetić. Mestna občina je priredila sinoči gostom večerjo, ki so ji prisostvovali tudi bivši solunski bojevniki. Po svečanih govorih mestnega župana in Slavka Kojića, ki sta poudarjala tesno francosko-jugoslovansko bratstvo, je odšel dolg spred pred spomenik padlim borcem v Poulignan. Predsednik občine dr. Toussar, pokrajinski predstavnik francoskih bojevnikov s solunske fronte dr. Tecej in Slavko Kojić

so pred spomenikom znova naglašili tesno sodelovanje, ki se je manifestiralo že pred 20. leti med Francozi in Jugoslavlani na bojnem polju. Govorniki so izrazili nujno potrebo, da se v smislu teh idej povežejo še tesnejše skupne težnje za pravičnost in mednarodno solidarnost. Polkovnik Savić je nato odlikoval zastave sekcij francoskih bojevnikov z jugoslovanskimi redi. S svečano službo božjo pod vedrim nebom je bil zaključen prvi del svečanosti. Po maši je bil velik bankeč, kjer so se vrstile zdravice Franciji in Jugoslaviji. V parku je bil koncert, zvečer pa gala večerja na čast gostom.

Svedska proti garancijam

GOVOR ZUNANJEGA MINISTRA SANDLERJA O VPRAŠANJU ALANDSKEGA OTOČJA IN GARANCIJ PROTI VOLJI PRIZADETIH.

STOCKHOLM, 31. julija. V nekem svojem včerajšnjem govoru se je švedski zunanji minister Sandler dotaknil tudi vprašanja Alandskih otokov in izjavil, da švedska vlada doslej še ni sprejela nobe-nega dokončnega sklepa. Potrebna bodo še posvetovanja s finsko vlado. Vendar je pa švedska vlada že davno sporočila sovjetski vladi v Moskvo svoje stališče, da bo mogla zagovarjati samo tako utrditev, ki bo strogo spoštovala nevtralnost Alandskega otočja. Govoreč o sedanjih razgovorih med velesilami, je Sandler nastopil proti vsem načrtom, ki nasprotujejo načelom zunanje politike skandinavskih držav. Aludirajoč na Finsko je dejal: Ako izjavljajo velesile, da je namen ukrepov, ki se jim zde potrebni, obvarovati nekatere male države pred napadi, je samo ob sebi razumljivo, da dobe besedo tudi te države same, ker je njihova var-obstoja. Čemu pa naj bi bila nevtralna drža-obstoja. Čemu pa naj bi nevtralna država, kakršna je Finska, ki leži izven cone nevarnosti napada, proti svoji volji predmet enostranske zaščite. Zahodni demo-

kraciji morata doumeti, da bo vera v njuno spoštovanje neodvisnosti malih držav za dolgo uničena, ako se bodo uporabljale take metode za ustanavljanje fronte miru.

Konferenca vseh turških poslanikov

CARIGRAD, 31. julija. Turčija pripravlja veliko premetstev svojih poslanikov in so bili s tem v zvezi vsi poklicani v Ankaru, kjer bo pod predsedstvom zunanjega ministra velika diplomatska konference, na kateri bodo dana vsem turškim diplomatskim zastopnikom v tujini potrebna enotna navodila. Pred tem bodo poslaniki podali zadevne referate.

LETALSKI REKORD.

WASHINGTON, 31. julija. Havas. Brata Moody se v Springfieldu v državi Illinois, USA, že 107 ur držita v zraku. Nadejata se, da bosta s svojim letalom posekala svetovni rekord majhnih letal, ki znaša zdaj 218 ur.

Zapiski

General Franco

Kakor so mnogi prerokovali, so nastale po zmagi španskih nacionalistov v državljanski vojni med njimi samimi razprtije glede bodoče usode države in oblasti v njej. V lase so si skočili fašistični falangisti, ki se zavzemajo za uvedbo popolnega fašističnega režima in naslonitev na os Rim—Berlin v zunanji politiki ter monarhisti, ki zahtevajo obnovitev monarhije in režima, ki bo ustrezal španskim razmeram in potrebam ter ne bo zgolj kopija tujega fašizma. General Franco se je dolgo trudil, da bi ostal nad obema taboroma in se je v zadnjem času odločil za neke ukrepe proti monarhistom le v kolikor so se upali tudi proti njemu samemu. Vendar se zdi, da je pričel popuščati in da bodo nazadnje zmagali monarhisti, ki so tudi za strogo nevtralnost Španije v zunanji politiki. Izgleda na zmagajo daje monarhistom predvsem dejstvo, da stoji za njimi strnjena vsa duhovščina, aristokracija in plutokracija, ki ima v sedanjih Španiji odločno glavno besedo, dočim stoji za falangisti le navdušena mladina brez opore za hrbtom, zato pa s simpatijami v Italiji in Nemčiji.

Gibraltar je nesmisel

V italijanskem dnevniku »Il Resto del Carlino« čitamo: »Naloga Italije in Španije je, v interesu svetovnega miru rešiti dokončno sredozemeljsko vprašanje. Gibraltar v tujih rokah je zgodovinski nesmisel. Tanger je kot protišpansko orodje kamen večne spótkice. Italijansko-angleški velikonočni sporazum iz l. 1938. ni več en. Ta sporazum služi le kot pretveza za ohranitev absurdnega statusa quo, ki nasprotuje vsej zgodovinski resničnosti.«

Dva milijona Čehov izven protektorata

V Pragi se je ustanovila organizacija »Domovine rojakov v tujini«. Na zborovanju so ugotovili, da biva izven Češke in Moravske v Evropi 1.250.000 Čehov in to v Sudetih 900.000, na Poljskem 180.000, na Slovaškem 80.000, v Jugoslaviji 70.000, na Francoskem in v Rusiji po 30.000 itd. v Zed. državah je 700.000, v Kanadi 20.000, v Argentini 15.000 Čehov.

Kakšen bi bil novi Versailles?

»Neues Wiener Tagblatt« objavlja neki angleški načrt, ki ga prisoja Winstonu Churchill, ki naj bi služil kot podlaga za novo mirovno pogodbo po eventualni novi vojni. Po tem načrtu bi pripadel Helgoland Angliji, Prekop cesarja Viljema bi bil nevtraliziran in pod upravo mednarodne policije. Bavarska in večina Avstrije bi se združili v novo katoliško državo, ki bi bila monarhija. Češkoslovaška bi se obnovila v prejšnjem obsegu in s še nekaterimi korekturami. Klajpe da bi se vrnila Litvi, Poljska bi pa dobila Vzhodno Prusijo, Gdansk, nemško Pomorjansko do Kolberga in Gornjo Šlezijo. Meja Francije bi se pomaknila do Rena.

Tožba filmske igralko Pole Negri

Filmska igralka Pola Negri, ki je po rodu Poljakinja, je tožila neki pariški tednik za odškodnino milijon francoskih frankov, ker ji je očital zveze z agenti Nemčije. Sodišče je list obsodilo na globo 200 frankov in odškodnino 10.000 frankov tožiteljici za škodo, ki jo je utrpela na moralnem ugledu.

Maribor, 31. julija.

V zvezi z angleško kapitulacijo na Daljnem vzhodu smo nedavno na tem mestu zapisali, da utegne ta dogodek bistveno vplivati na potek moskovskih razgovorov. Optimizem, ki je te dni zavladal v demokratičnem časopisju ter najavljanje angleško-francosko-sovjetskih generalštabnih razgovorov v Moskvi, dokazuje, da se je naše pričakovanje pokazalo za točno. Bilo bi seveda prezgodaj, če bi se vdajali mnenju, da je uspeh pogajanj že izven dvoma, vsekakor pa lahko trdimo, da bi njihov neuspeh v sedanjem položaju pomenil tudi polom celotne Chamberlainove zunanje-politične linije, ki bi dokončno zlomil tudi njegove notranje pozicije.

Chamberlain se je pokazal v svojih namerah premalo previdnega. Kapitulacija na Daljnem vzhodu in Hudsonova ponudba Nemčiji v isti sapi sta predstavljali preveliko dozo celo za povprečnega konservativca. Chamberlainovi nasprotniki so dobili v roke popolnoma nedvoumen dokaz Chamberlainovega prizadevanja, da bi privedel v Evropi do novega Monakova. Razburjenje, ki je nastalo v angleških množicah, je postalo tolikšno, da je Chamberlain prisiljen ubrati druge poti. Ostaneta pa samo dve poti. Nadaljevanje dosedanje zunanje-politične smeri je mogoče samo pod pogojem spremembe notranjih razmer v Angliji v smislu zoževanja politične svobode. Toda veliko vprašanje je, če so reakcionarne sile v Angliji sposobne uspešno pričeti s takim kursom. Naše mnenje je, da so v današnjem položaju preslabe, da bi šle po tej poti. Ta pot torej vsaj začasno odpade. Druga pot je pot popuščanja sovjetskim zahtevam da bi se z uspehom popravil v Moskvi slab vtis tiencinske in Hudsonove afere. Prav zategadelj je torej danes precej verjetno, da bodo moskovski razgovori uspešno zaključeni, kar bi gotovo ves svet pozdravil z velikim olajšanjem.

Takšno pričakovanje opravičujejo tudi še nekateri drugi momenti. To velja zlasti za direktne poljsko-sovjetske razgovore in potovanje romunskega kralja v Turčijo, ki dejansko ne predstavlja nič drugega, kakor previdno iskanje vezi z Moskvo, ki ne bi dajalo agresivnim silam v roko preveč kričočih argumentov. Ni dvoma, da bi to potovanje utegnulo močno okrepiti Balkansko zvezo in izpodbiti vsa prizadevanja, da bi se ta važen instrument miru uničil. Zavest, da je brez sporazuma s Sovjetsko zvezo nemogoča obramba vzhodne Evrope, ter približevanje dni krize silita k hitri odločitvi. V takem položaju postajajo seveda brezpredmetni vsi pomisleki o tem, kje bo korakala armada Sovjetske zveze in kje ne bo. Danes je vsaj že popolnoma jasno, da so bili angleški izgovori s poljskimi in romunskimi pomisleki glede korakanja sovjetske armade samo manever, ki naj bi izsilil sporazum s Sovjetsko zvezo pod najugodnejšimi pogoji za angleške interese in Chamberlainovo zamisel reševanja evropske krize. Direktni razgovori med vzhodnimi državami in Sovjetsko zvezo, ki se pričenjajo, vedno bolj razpršujejo te »argumente« v nič, zato je danes jasno že tudi najširšim množicam, da bi odgovornost za neuspeh moskovskih pogajanj padla izključno samo na Chamberlaina.

Toda če nas vsi ti momenti silijo k bolj optimističnim zaključkom glede na uspeh moskovskih pogajanj, nam vendar ne dovoljujejo, da bi se osvobodili vseh rezerv nasproti današnji angleški politiki. Ne smemo namreč pozabiti, da je imelo daljnovzhodno Monakovo isto ost, kako evropsko: ost proti Sovjetski zvezi. Če zadnjič smo trdili, da je imel japonski napad na Zunanjo Mongolijo predvsem namen, prepričati Chamberlaina, da je japonska daljnovzhodna akcija naperjena proti Sovjetski zvezi, kar angleški premier prav rad sliši. Tiencinska kapitulacija je torej dala Japonski proste roke in jo celo vzpodbudila k večji aktivnosti nasproti Sovjetski zvezi. Chamberlain je sicer napravil tu veliko napako, kajti za Japonsko predstavlja današnja Sovjetska unija prav tako trd oroh, kakor za evropske totalitarne sile in se zato ne zdi verjetno, da bi se hoteli zaplesti že v bližnji bodočnosti v vojno z njo, a zlasti ne sami. Razen tega je Chamberlain pozabil na interese — Zedinjenih držav, ki so ga pa na tonjgovo »pozabljenost«

Rusi popustili Japoncem

SAHALINSKI PREMGOVNI IN PETROLEJSKI SPOR PORAVNAN S ČRTANJEM GLOBE, KI BI JO MORALI PLACATI JAPONCI.

MOSKVA, 31. julija. Reuter poroča: Sovjetska oblastva so obvestila japonske lastnike premogovnih in petrolejskih koncesij na otoku Sahalinu, da sklep sodišča, po katerem bi morali plačati globo pol milijona ruskih rubljev, ne bo v praksi izvršen in se bo spor uredil na zadovoljujoč način za obe stranki. Istočasno objavljajo sovjetski tisk demanti japonskih poročil, da namerava sovjetska vlada onemogočiti vse japonske koncesije na ozemlju sovjetske Rusije. Japonci lahko nadaljujejo svoje delo, morajo pa spoštovati pogodbe in odredbe sovjetskih zakonov.

Rezervno angleško brodovje

DANES JE VPOKLICALA ANGLIJA POD OROZJE 10.500 MORNARJEV IN ČASTNIKOV ZA OBNOVLJENO REZERVNO MORNARICO.

PARIZ, 31. julija. »Le Journal« objavlja posebno poročilo iz Londona, v katerem pravi med drugim. Čez nekaj dni bo celokupno angleško rezervno brodovje tako pripravljeno, kakor ni bilo nikoli od 1. 1914 dalje. To rezervno brodovje je bilo dolgo tretirano kot Pepelčica, toda sedaj se vrše že več mesecev veliki napor, da se rezervno brodovje zopet uspo-

sobi za svoje naloge. Pri tem se je izkazalo, da je to brodovje še vedno sposobno, da se spravi v bojno stanje. Obstaja le še eno samo vprašanje: vprašanje posadke. Da reši tudi to vprašanje, je angleška vlada sklenila, da pokliče z rokom 31. julija pod orožje 10.500 mož vseh rezervnih kategorij, deloma mornarjev in deloma mornariških častnikov.

Serano Suner demantira

ŠPANSKI NOTRANJI MINISTER PRAVI, DA V ŠPANJI NI RAZDORA, POSAMEZNI INCIDENTI SO PA BREZ POMENA.

BURGOS, 31. julija. Stefani. Notranji minister Serano Suner je podal izjavo, v kateri je dejal, da so vse vesti tujega tiska o razdoru med španskimi nacionalisti brez podlage in izražajo samo željo, da bi se zasejala nesloga v novi Španiji. Zato je dolžnost Špancev, da se še bolj zedinijo in onemogočijo zunanjim nasprotnikom vse zlohotne manevre, toda ostanejo dalje zvesti tistim, ki so dopomogli do uresničenja nacionalne svobode. Vendar je Suner priznal, da so se pojavili »nepomembni« incidenti, ki pa nimajo nobenega resnega pomena. Primer generala Queipa de Llana je bil lahko in naglo likvidiran, general Yague je pa popolnoma soglasen s Francosom.

BURGOS, 31. julija. Stefani. General Franco je sprejel poveljnika italijanskih legionarjev, generala Gambaro, in italijanskega kparja Demagerisa, ki mu je izročil kip gospoda in gospe Franco. General se je prisrčno zahvalil in izjavil, da predstavljata obe deli veliko umetniško vrednost.

Dragoceno arheološko odkritje

LONDON, 31. julija. »Daily Mail« piše, da so odkrili arheologi v vasi Hood grobnico nekega angleškega kralja z velikimi zlatimi in srebrnimi zakladi. Posebno veliko vrednost predstavlja masiven oklep iz čistega zlata, posut z dragim kamenjem. Vse najdene predmete, vredne milijon funtov šterlingov, je prevzel Britski muzej.

Izkopavanje Abritusa

BUKAREŠTA, 31. julija. Rador. Na svečan način so začeli danes z izkopavanjem starega rimskega mesta Abritusa v okolici Bazarčika v Dobrudži. Svečano-stim je prisostvoval poljedelski minister Cornaceanu in oblastni namestnik Otescu. Govorniki so naglašali pomen zgodovinskega odkritja za ves latinski svet. V imenu vlade je izročil Otescu odboru za izkopavanja 1.5 milijona lejev, da bi se dela čimbolje izvedla.

Rekord nemškega bombnika

BERLIN, 31. jul. Stefani. Ob priliki poizkusa poleta je nemški težki bombnik tipa »Junkers« z dvema motorjema po 1200 ks postavil v Dessau nove svetovne rekorde. Na letu 2000 km je s tovorom 2000 kg dosegel hitrost 501 km na uro, postavil je tudi nov rekord na 1000 km brez obtežitve.

HITLER PRI PREDSTAVI »WALKÜRE«.

BAYREUTH, 31. julija. Hitler je obiskal sinoči predstavo Wagnerjeve opere »Walküre«. Vse ulice, ki vodijo do znamenitega gledališča, so bile prenapolnjene z ljudstvom, ki se je nabrlo od blizu in daleč, da pozdravi svojega vodjo. Manifestacije so se nadaljevale tudi za časa predstave. Višek so dosegle ob koncu.

takoj spomnile z odpovedjo japonsko-ameriškega trgovskega dogovora, ki je na mah likvidiral Chamberlainov »uspeh« in japonski triumf in zadala se en udarec več angleškemu prestižu. Čeprav se torej položaj Sovjetske zveze ni bistveno spremenil pa je Chamberlainovo daljnovzhodno Monakovo vendar lahko apračivo povečalo sovjetsko nezaupanje do današnje angleške politike in do Chamberlaina osebno, kajti dokazalo je, da Chamberlain še ni opustil prvotne zamisli o spopadu totalitarnih sil s Sovjetsko zvezo, kjer bi Anglija ostala samo — razsodnik.

Danes prilagamo »VEČERNIKU« položnice. Naročnike prosimo za nakazilo naročnine za avgust. Zaostankariji ni tudi poravnajo naročnino, ker sicer izgube pravico do nezgodnega zavarovalnega plačila zavarovalnine je odvisno tudi od tega, če je imel naročnik, ki se je ponesrečil, vsaj 14 dni pred nezgodo naročnino v redu poravnano.

UPRAVA »VEČERNIKA«

Domači zapiski

Koroški Slovenci ne bodo zamenjani za jugoslovanske Nemce

Po deželi krožijo vesti, ki vzbujajo med ljudstvom razburjenje in nemir. Nemški klicani trdijo, da bodo Slovenci, ki so se pri zadnjem ljudskem štetju priznali za slovenski narodni družini, prisilno izseljeni in zamenjani z Nemci iz Jugoslavije, da bodo narodno zavednim Slovincem odvzete socialne ugodnosti državnega zakona, kot podpore novoporočencem, doklade za otroke itd. Slovenska posvetna zveza opozarja, da po državnem zakonu in po izjavah odločujočih oblastnih čel ne sme zaradi slovenske narodne zavednosti trpeti niti najmanjše število stvarnega in osebnega značaja. Osebe, ki razširjajo take vznemirljive vesti, naj se takoj naznanijo orožništvu. Tudi Slovenska posvetna zveza bo razburljive izjave, ki motijo javni red in mir, takoj naznanila državnim oblastim. (»Koroški Slovenci«.)

Nuncij Felice pri dr. Korošču

Po včerajšnjih kongresnih slovesnostih v Ljubljani sta se, kakor poroča »Slovenski dom«, pripeljala v Begunje na Gorah skem pravosodni minister dr. Viktor Režič in apostolski nuncij na našem dvornem msgr. Felice. Obiskala sta predsednika senata dr. Korošca, katerega zdravje ni dovolj trdno, da bi se bil mogel udeležiti kongresnih slavnosti.

Ljubljanski kongres — vejica miru

Predsednik francoskega zastopstva na kongresu Kristusa Kralja, o katerem poročamo na drugem mestu, dr. Andre Rochard, je uredniku »Slovenskega doma« izjavil: »Ne morem najti besedi, da bi izrazil tisto, kar me navdaja ob tej veličastni svečanosti. Ta kongres se mi zdi v današnjih razburkanih časih tako, kot tedaj, ko se je človeštvo po vesoljnem polopu rešilo iz Noetove barke. Ko je tedaj največja nesreča mimo, je Noe barke spustil goloba. Tako se mi zdi, da je zdaj iz te sodobne vihre, iz tega sodobnega trpljenja, priletel golob na leno vejico miru. In ta vejica miru, tako se mi zdi, je bil ta veličastni in lep ljubljanski kongres.« Uredniku »Slovenskega doma« je beneški patriarh kardinal Piazzetta za med drugim dejal: »Blagoslovljam ta prelepi kongres in narod, ki je privedel tako lepe dni v slavo in čast Kristusa Kralja. Vsega me preveva silno navdušenje nad vsemi sijajnimi prireditvami teh dni in sem poln navdušenih spominov na vse, kar sem videl.«

Nova izključenja iz JRZ

Banovinski odbor vrbaske banovine je izključil iz JRZ dr. Petra Kostića, dr. Dušana Subotića, Simona Marjanca in Milana Narežina, ker so podpisali interpelacijo bivšega predsednika vlade pri hrvatskem sporazumu in Cvetkoviću.

Delavci za zaklonišča

Nedavno je izšla uredba o ravnanju v primeru napadov iz zraka. Po tej uredbi bi morale tudi tovarne poskrbeti za zaklonišča delavcem v primeru zračnega napada. Toda doslej se ni še nihče zagnil, da bi se pobrigal za to. Zdaj so delavski krogi sami podvzeli akcijo in odločno zahtevajo, da se življenje delavcev v primeru sovražnega napada zaščiti. »Industrijski kurir« odgovarja na te zahteve in pravi, da imajo občine same dolžnost, pobrigati se za zaklonišča. Seveda je tudi v interesu tovarn, če si same zgrade takšna zavetišča blizu svojih poslopij.

AMERISKA MORNARICA

WASHINGTON, 31. jul. Havas. Admiral Leghis, šef ameriških pomorskih operacij, ki bo jutri po 46letnem službovanju v mornarici stopil v pokoj, je pisal v letnem poročilu Rooseveltu, da je ameriška vojna mornarica zdaj tako močna, da bi lahko premagala vojno ladjevje katere koli pomorske sile sveta.

V LONDONU SO SE ODDAHNILI

LONDON, 31. julija. Havas. Policijski krogi so prepričani, da so se z begom Ircev iznebili najaktivnejših članov irske republikanske armade. Isti krogi trde, da zdaj ne bo treba več preganjati Irce v množicah in da ni res, da so oblastva najela posebno vojno ladjo za prevoz sumljivih oseb.

»NICA IN ITALIJA«

RIM, 31. jul. Stefani. Velika književna nagrada v vrednosti 20.000 lir je letos dodeljena italijanskemu pisatelju Amicuziju za delo »Nica in Italija«, v katerem dokazuje pripadnost Nice k Italiji.

KINGSLEY SE JE VRNIL

LONDON, 31. jul. Lord Kingsley, lastnik več londonskih listov, se je iz Bejruta vrnil na Angleško.

NOV MADŽARSKI DNEVNIK.

BUDIMPEŠTA, 31. julija. Havas. Danes je izšla prva številka novega lista »Nemzetek«, ki se bo zavzemal za neodvisnost madžarskega naroda, predvsem za interese madžarskih kmetov. V zunanji politiki bo list dajal navodila in smernice odgovornim državnikom.

CARLS BLAIR UMRL.

MONTREAL, 31. julija. Havas. Znan finančnik sir Carls Blair Cordon, predsednik montrealške velike banke, je včeraj v starosti 71 let umrl. Bil je posrednik in financier posojila, ki ga je dobila Jugoslavija pred leti na dolgoročno odpla-

NOVA ITALIJANSKA PODMORNICA

TRST, 31. jul. Stefani. V tržaški ladjedelnici so spustili v morje novo italijansko podmornico »Guglielmo Marconi«.

LETALSKA NESREČA V AMERIKI.

CHICAGO, 31. julija. Havas. Včeraj se je zrušilo trimotorno letalo. Pilot in 11 potnikov je teže ranjenih.

Borza. Curiti, 31. julija. Beograd 10, Pariz 11.74%, London 20.75, Newyork 44.3%, Milan 23.31, Berlin 177.80, Praga 15.15, Sojija 5.40, Varšava 83.40, Budimpešta 87, Bukarešta 3.25.

Novice

Mogočna narodno-kmetska manifestacija

Otvoritev prosvetnega doma Matije Gubca v Sv. Juriju ob Ščavnici — Udeležba of cielnega zastopnika hrvatskega voditelja dr. Vladimira Mačka in „Seljačke Sloge“ Zvesta kmetska straža ob naši severni meji

Sv. Jurij ob Ščavnici, 31. jul. Včerajšnje nedeljo se je prelepa slo-venjgoriška postojanka Sv. Jurij ob Ščavnici slavnostno odela v praznično oblačilo. Raz hiš so plapolale trobojnice, okna so bila okrašena z zelenjem, v lju- deh je vladalo praznično razpoloženje. Posebno lepo in pestro pa je bil okrašen ponosen Dom Matije Gubca, ki ga je bila z velikimi žrtvami in neumornim trudom zgradila zavedna kmetska mladina, orga- nizirana v Društvu kmetskih fantov in deklet.

K včerajšnji otvoritvi doma, ki se je sedaj pridružil kot najtrdnjša narodno- obrambna postojanka ostalim domovom ob severni meji, je prihitela iz vse Slo- venije številna kmetska mladina, iz Prekmurja, iz Prlekije, iz Savinjske do-

line, iz Pesniške doline, s Ptujkega po- lja in Dravske doline, močna pa so bila tudi zastopstva pododborov in društev s Kranjske. Manjša pa je bila udeležba iz Maribora, čigar dolžnost bi bila, da bi številneje prisostvoval utrditvi svoje nar- odne predstraže, kakršna je brez dvoma nov prosvetni dom Matije Gubca.

Pred slavnostno otvoritvijo se je kmet- ska mladina korporativno z zelenimi pra- pori na čelu udeležila službe božje, ki je bila ta dan v znamenju kongresa Kristu- sa Kralja. Nato pa se je zgrnila pred in okoli novega doma številna množica ljud- stva, tik pred govorniškim prostorom pa predstavniki raznih organizacij ter vo- dilni funkcionarji kmetsko-mladinskega gibanja. Ves prostor je bil obdan z narod- nimi in zelenimi prapori.

Dom Matije Gubca bodi slovenski mla- dini čisto in jasno prosvetno žarišče. Tu naj išče mladina pobud in moči za svoje udejstvovanje, zakaj kmetskemu gibanju mora biti ena največjih zapovedi in spo- znanj: s prosveto k svobodi! Govor dr. Odića je množica često prekinjala z bur- nim pritrjevanjem in navdušenjem.

Kladivarji nove vaše skupnosti

Slavnostno zborovanje je nato zaklju- čil z odličnim govorom predsednik zveze g. Ivan Kronovšek. Doslej je bilo kmet- sko življenje ena sama vrsta trpljenja in borbe za obstanek. Treba se je bilo za- gristi v zemljo, da so Slovenci ohranili svojo zemljo, da so obvarovali svojo na- rodno bitnost. Od te borbe pa vodi borba k svobodi kmetskega človeka. Tu se kmetska mladina v svojem gibanju upira krivici ter zbira v svojih vrstah vse one, ki nočejo več kriviti svojega hrta in hlapčevsko upogibati svojih glav, temveč hočejo kot ponosni in enakovredni člani narodnega občestva služiti kmetskemu stanu, narodu in državi. Organizirana kmetska mladina kuje novo slovensko vaško skupnost, ki edina more ozdraviti razmere, odrezati škodljivo razbitost ter v slogi dvigniti slovensko podeželje na višjo ravan. Vse, kar dela kmetska mla- dina, dela po svoji lastni pameti, brez je-

ske akademike še g. Drofenik, nakar je domači predsednik g. Satler otvoril dom, ki so si ga gostje ogledali. Kmetska mla- dina pa je žarela od veselja, da ima kon- čno nad svojo glavo ponosno streho in zavetje.

Po otvoritvi se je pod vodstvom reži- serja ljubljanskega Narodnega gledališča g. dr. Bratka Krefta formirala impozant- na povorka, ki je strumno odkorakala pred spomenik pok. kralja Aleksandra Zedinitelja sredi vasi, kjer je kmetska mladina položila venec iz klasja z zele- nim trakom. Od tod se je povorka vrnila pred dom, kjer je bila nato ob igranju himen in prepevanju »Hej Slovani« zaključena otvoritvena slovesnost.

Popoldanska prireditev ob otvoritvi novega doma se je začela s predstavo zgodovinske narodne igre v 5. dejanjih »Za staro pravdo«, ki jo je napisal učitelj Ernest Tiran. Igra, ki je prepletena

Slavnostno mladinsko zborovanje

Slavnostno zborovanje je otvoril z le- pim pozdravnim nagovorom predsednik domačega društva g. Joško Satler, po- udarjajoč, da je kmetska mladina z last- nimi žulji zgradila svoje prosvetno in kulturno žarišče. Nato je povzel besedo slavnostni govornik g. Vladimír Kreft, ki je uvodoma iskreno pozdravil zastopni- ke raznih organizacij in goste, med njimi posebno prisrčnostjo oficijelnega zastop- nika hrvatskega voditelja dr. Vladimira Mačka g. dr. Odića iz Čakovca ter za- stopnika »Seljačke Sloge« iz Zagreba g. Petka, dalje zastopnika Sokola g. Sto- parja iz Murske Sobotne, ptujke delav-

ske »Vzajemnosti« g. Lacka, predsedni- ka in tajnika zveze kmetskih fantov in deklet gg. Kronovška in Nemca, oba urednika »Večernika« gg. Franceta Ger- želja in Ivana Potrča, številne zastopni- ke gasilcev in starih vojakov, predse- dnike Društev kmetskih fantov in deklet, mnogoštevilno kmetsko mladino ter osta- lo občinstvo. Ob tej priliki je v pozdravu zlasti naglasil vsestransko razumevanje vseh taborov v domačem kraju, kar za- služi še posebno priznanje, saj je ta sloga le v korist naši severni meji in njenemu ljudstvu.

Ponosni dom pravice in svobode

Agilni pokretaš g. Vladimír Kreft, ki mu gre pri zgraditvi doma največje pri- znanje, je imel nato slavnostni govor, v katerem je orisal trdo borbo kmetskega ljudstva od kmetskih puntov pa do danes. Danes si je kmetska mladina postavila svoj lastni dom in ga s ponosno imeno- vala po velikem kmetskem puntarju Ma- tiji Gubcu. To bo dom, v katerem se bo do kovali značaj, širila obzorja in naša vaška kultura. Tu se bodo vzgajali ne le kmetski pokretaši, ampak v prvi vrsti močni narodno zavedni obmejni stražarji, ki bodo do zadnje kaplje krvi čuvali slo- vensko zemljo in Jugoslavijo. Bo pa to tu

di dom, kjer se bo kovala pravica, iz ka- terega bo rasla kmetskemu ljudstvu svo- boda. Ob zaključku se je govornik s pie- teto spomnil vseh velikih kmetskih mož, Matije Gubca, bratov Radičev, velikega Bolgara Aleksandra Stambolijskega, dr. Janžeta Novaka in vseh mučnikov, ki so padli v borbi za pravice kmetskega ljud- stva. Množica je njih spomin počastila s trikratnim »Slava«.

Slavnostni govor g. Krefta je zaključila državna himna, ki jo je množica poslušala odkritih glav, prapori pa so se sklonili v čast narodni in državni misli.

Pozdrav zastopnika dr. Mačka

Za tem je govoril zastopnik dr. Mačka dr. Odić, ki ga je množica sprejela z ve- likim navdušenjem ter s frenetičnimi kli- ci dr. Mačku, hrvatskemu in srbskemu narodu, Jugoslaviji itd. Dr. Odić je v svo- jem temperamentnem govoru poudaril ve- liko radost, da more kot odposlanec dr. Mačka prisostvovati tej veliki slovenski kmetsko-mladinski manifestaciji, ki nosi poseben poudarek v simbolu velikega kmetskega puntarja in borca Matije Gub- ca. Usodi slovenskega in hrvatskega na- roda sta tesno in neolčljivo povezani. Stolejta so že minula, kar so se pod vo- dstvom Matije Gubca zbirali in vzajemno sodelovali slovenski in hrvatski kmetje v svoji sveti in pravični borbi za zemljo

in osnovne človečanske pravice. Tu so bili položeni neomajni temelji hrvatsko- slovenskega sodelovanja, ki se je preko stoletij nadaljevalo do današnjih dni ter se bo nadaljevalo tudi v bodočnosti, za- kaj le trdno sodelovanje more obvarovati obema narodoma samostojnost.

Kongres Kristusa Kralja v Ljubljani

V soboto in endeljo sta bila glavna dneva kongresa Kristusa Kralja v Ljub- ljani. Slovenska prestolnica je oživela kakor redkokdaj. Bila je podobna veli- kemu mravljišču. Prav posebna živah- nost je bila na ljubljanskem kolodvoru, kjer so vsi redni in posebni vlaki ripe- ljali velike množice ljudi. Vlaki so bili natrpani do zadnjega mesta.

Po ljubljanskih ulicah se je že v soboto razvil bučno življenje, ki ni ponehalo prav do ponedeljka zjutraj. Vso sobotno in nedeljsko noč so kongresisti dajali me- stu posebno obeležje. V soboto so se množice zgrinjale na kongresnem stadi- onu. Na častni tribuni so bili zbrani visoki cerkveni dostojanstveniki mnogih nar- odov in naši odličniki. Vsi so prisostvovali mogočni igri »O kraljestvu božjem«, pri kateri je sodelovalo okoli 4000 igralcev. Gledalci so sodelovali s pesmijo in be- sedo. Krasna zvezdnata in mesečna noč je svečanost še podčrtala.

Po uspeli priveditvi na stadionu so se množice kongresistov podale v mesto. Noponili so ljubljanske cerkve, kjer so bile polnočnice. Noč so prespali v hotelih, zasebnih prenočiščih in cerkvah. Mnogi pa so vso noč prebili na ulicah, ki so bile svečano razsvetljene in izredno živahne.

robstva in tujega botrovanja, vse po svoji čisti vesti in poštenemu srcu. Ponosni Dom Matije Gubca bo sedaj Slovenskim goricam žarišče, okoli katerega se bo zbirala mladina, bo pa tudi mogočna na- rodna trdnjava, ki bo zvesto varovala vse, kar je našega. Tu bodo rasli mladi narodno-kmetski borci, ki ne bodo nič pomišljali, kadar bo treba s pogumnim srcem in fantovsko korajžo braniti slo- vensko zemljo in Jugoslavijo.

Govor predsednika g. Kronovška je množica nagradila z burnim pritrjeva- njem. Nato je kratko pozdravil za sloven-

z ljudskim petjem, je prikazala navzoč- nemu domačemu prebivalstvu in gostom življenje in životarjenje kmetskega ljud- stva pod graščinsko peto ter prikazala tudi borbo našega kmeta za svoje pravice izza Gubčevih časov.

Domači igralci so podajali svoje vloge s prisrčnostjo. Občinstvo jim je vseskozi zvesto sledilo. Kmetskega puntarja je igral V. Kreft. Naj bi novi Dom Matije Gubca nadaljeval z dobro kmetsko igro in si počasi ustvaril tradicijo enega naših prvih podeželskih kmetskih odrov. Do- bre volje Šentjurčanom ne manjka.

Vsak naročnik „Večernika“, ki je poravnal naročnino do 14 dni pred nezgodo, je zavarovan za

din

10.000

robstva in tujega botrovanja, vse po svoji čisti vesti in poštenemu srcu. Ponosni Dom Matije Gubca bo sedaj Slovenskim goricam žarišče, okoli katerega se bo zbirala mladina, bo pa tudi mogočna na- rodna trdnjava, ki bo zvesto varovala vse, kar je našega. Tu bodo rasli mladi narodno-kmetski borci, ki ne bodo nič pomišljali, kadar bo treba s pogumnim srcem in fantovsko korajžo braniti slo- vensko zemljo in Jugoslavijo.

Govor predsednika g. Kronovška je množica nagradila z burnim pritrjeva- njem. Nato je kratko pozdravil za sloven-

z ljudskim petjem, je prikazala navzoč- nemu domačemu prebivalstvu in gostom življenje in životarjenje kmetskega ljud- stva pod graščinsko peto ter prikazala tudi borbo našega kmeta za svoje pravice izza Gubčevih časov.

Domači igralci so podajali svoje vloge s prisrčnostjo. Občinstvo jim je vseskozi zvesto sledilo. Kmetskega puntarja je igral V. Kreft. Naj bi novi Dom Matije Gubca nadaljeval z dobro kmetsko igro in si počasi ustvaril tradicijo enega naših prvih podeželskih kmetskih odrov. Do- bre volje Šentjurčanom ne manjka.

— Ali so vsa dekleta tu tako ljubka, kakor ti?
— Ne vem. Jaz gledam samo za mož- kimi...

Maribor

Kritika k novemu viničarskemu redu

V nedeljo dopoldne je imela Kmetijska podružnica Maribor zborovanje, na katerem je razpravljala o novem viničarskem redu. Stvarna debata je pokazala, da je nova viničarska uredba pomanjkljiva. Da čimbolje prikazemo pomanjkljivost nove uredbe, je dobro, da prikazemo na kratko položaj naših viničarjev do vinogradnikov.

Dober viničar je v Slovenskih goricah eden izmed najbolj iskanih stanov. Vsak gospodar teži za tem, da si dobrega viničarja obdrži leta in leta.

V glavnem imamo dvoje vrst viničarjev: Stalne viničarje in „nomadske“ viničarje. Stalni viničarji ostanejo na vinogradnih posestvih iz roda v rod; najdejo se celo primeri, da je tak viničarski rod že stoletja na istem posestvu. Stalni viničarji imajo urejeno gospodarstvo, svojo živino ter skrbijo za vinograd, kakor da bi bil njihov. Viničarji te vrste so steber vinogradnega posestva. „Nomadi“ pa se ne prestando seliti, in je razumljivo, da si zaradi tega ne morejo urediti gospodarstva, ki bi jim donasalo toliko, da bi lahko primerno živeli. Viničar, ki se stalno seli in menjava gospodarja, tudi ne ve, kdaj so bile na pr. njegve gnojene in podobno. Zaradi selitve taki viničarji ne morejo imeti živine, svinj in urejenega gospodarstva. Ti se tudi najprej udajajo pijači; v njih vrstah je pa tudi največ kriminalitete. Nastane prav resno vprašanje, kako bi se te ljudi odvrnilo od nomadstva.

Viničarski red predpisuje prvenstveno kaj mora viničar dobiti. Zaradi tega nastane med viničarjem in vinogradnikom razmerje kakor med tlačnim in tlačiteljem.

Glavni vzrok preseljevanja viničarjev je po navadi slabo gospodarstvo, lahko bi celo rekli — slaba gospodinja. Zanimivo je tudi dejstvo, da se zadnji viničarji rekrutirajo po večini iz skrahiranih posestnikov, ki so zaradi pijančevanja in slabega gospodarstva zapravili svoja posestva. Razumljivo je, da taki viničarji tudi vinogradnikom ne obdelujejo vinogradov, kakor bi morali.

Viničarski red določa, da morajo dobiti viničarji za lažje delo 10 din in za težje delo 20 din dnevne plače. Poleg teh dohodkov imajo viničarji stanovanja, polja, živino, kurjavo, tropine... V gotovih krajih je ta minimalna plača seveda povsem upravičena. So pa primeri, posebno okrog Maribora, kjer prodaja viničar dnevno tudi od 20 do 30 litrov mleka. Tak viničar je preskrbljen ter živi boljše kot marsikateri trden kmet.

Nihče ne trdi, da minimalne cene viničarjev ne bi bile upravičene, toda strokovnjaki, ki so predložili bankski upravi novi viničarski red, so pozabili na to, kako anarhistično je urejena prodaja vinogradniških pridelkov: Na eni strani je določena gotova plača viničarjem, na drugi strani pa kmet, oziroma vinogradnik nima določenih cen za pridelke. To se pravi, da je viničar docela zaščiten, dočim vinogradnik ne ve nikoli, ali bo lahko prodal svoje pridelke, in po kakšni ceni jih bo lahko prodal. Če je viničarski red predpisal določene plače viničarjem, bi na drugi strani moral nujno iziti zakon, ki bi tudi določal cene vinogradniških pridelkov. Poudarili smo že, da danes vinogradnik ne ve, ali bo lahko prodal svoje pridelke in po kakšni ceni jih bo lahko prodal, viničarju pa mora plačati tedensko njegov zaslužek. Če ga ne plača, je denarno ali zaporno kaznovan. Zadnja problematična dejstva bodo popokala tudi novi viničarski red.

Zborovanje Kmetijske podružnice v Mariboru je vodil predsednik Kmetijske družbe g. dr. Stanko Kovačič iz Košakov. Novi viničarski red je veljaven samo za štajerski predel Slovenije, ker je tudi prejšnji viničarski red, ki so ga sklenili med sabo vinogradniki in viničarji, sankcionirala bivša mariborska oblast. K debati so se oglasili dr. Jančič, ki je razložil s pravnega stališča pomanjkljivost novega viničarskega reda. V debato pa

so posegli med drugimi gg. Zupančič, Trček, Zorko, Rupena, dr. Mühleisen. Vsi so bili soglasni, da nimajo prav nič proti temu, da se uredi stanje viničarjev, zahtevali pa so, da bi naj bil viničar tudi to, za kar ga uredba smatra. Dr. Jančičeva izvajanja o novem viničarskem redu s pravnega stališča so pokazala premnoge pomanjkljivosti zakonjenega viničarskega reda. Tako mora po novi uredbi imeti viničar, ki hoče uživati vse pravice nove uredbe, viničarsko šolo, ali devet mesečni viničarski tečaj, ali pa mora imeti spričevalo posebne komisije. To je seveda iluzorno, če se smatra vsakega viničarja, ki ima v rokah viničarsko knjigo, za usposobljenega. Tudi občine izdajajo viničarjem viničarske knjige, brez vsake predhodne kontrole. Zbrani vinogradniki so se izrekli tudi proti triletni viničarski stal-

nosti. Take stalnosti ni nikjer, ter je viničarska triletna stalnost prav za prav edinstven primer v državi. Vsaka kolektivna pogodba je sklenjena po navadi med delodajalci in delojemalci. Novi viničarski red pa je bil uzakonjen preko delodajalcev in delojemalcev med Strokovno zvezo in bansko upravo, zato mu vinogradniki odrekajo pravno veljavnost. Vinogradniki so poudarjali, da pristanejo na vse te nove uredbe viničarskega reda, če jim bo dana možnost vnovčevanja pridelkov. Obenem so sklenili, da bodo s 1. avgustom odpovedali svojim viničarjem službe in da ne bodo jemali v službo novih viničarjev. V prihodnjih dneh se bo sestal v Mariboru resolucijski odbor, ki bo zavzel jasno stališče proti novi viničarski uredbi in izdelal resolucijo, katera bo predložena bankski upravi.

Harmonikarji gredo na dolgo rajžo

Šušteršičevi mali harmonikarji imajo v svojem programu potovanje po naši domovini z glasbo in pesmijo ter narodnimi plesi. To so doslej z velikimi uspehi opravljali že dolgo vrsto let. Tudi letos se pridno pripravljajo na dolgo turnejo. V sredo zvečer se bo 23 malčkov in 6 spremljevalcev odpeljalo v Zenico, kjer bodo mali harmonikarji igrali in peli v Rudarskem domu za slovenske rudarje. Naslednjega dne bo koncert v Kaknju. Naslednje tri dni se bodo mali godbeniki mudili v Sarajevu, kjer si bodo ogledali mnoge zgodovinske in prirodne zanimivo-

sti. Tam bo tudi več njihovih nastopov. 8. avgusta bodo igrali v Mostarju, naslednjega dne pa že v Dubrovniku, kjer se bodo odpočili, kopali in si ogledali krasno obmorsko mesto. Iz Dubrovnika se bodo harmonikarji odpeljali v Split, kjer bosta tudi dva koncerta. Vseposod že nestrpnijo pričakujejo male harmonikarje, ki vzbujajo z igro, pesmijo, narodnimi plesi in pestrimi narodnimi nošami povsod veliko pozornost in žanjejo zavirljive uspehe. Turneja Šušteršičevih harmonikarjev bo trajala 14 dni.

Žalostni vtisi s sprehoda

NAMESTO RAZVEDRILA — MORALNO RAZOČARANJE — TUŽEN »RENDEZVOUS« Z NEZNANIMI POKOJNIKI... — KJE JE ČUT PIETETE?

Prijatelj lista nam sporoči: Zadnjič sem se napotil na sprehod. Bilo je takrat, ko je na proslulem betnavskem ribniku utonil vojak, katerega so po velikih naporih našli tretji dan po kopanju. Ta žalostna prigoda je privabila mnogo radovednežev »na sprehod« pa slovili »slovenski firbec« tu ni prišel na svoj račun. — Mahnil sem mimo požiralnika ljudi proti letni rezidenci mariborskega vladike — Betnavi, ki je zadnji čas zaslovela po zaslugi časopisja kot najdišče starih grobov. Iskanje grobov je sicer stvar zdravega stremljenja, pomnožiti bogastvo muzeja, in je odlična veda. — Pogledal sem tisto slovitno grobišče v gramoznici blizu Betnavskega gradu, kjer je rezidenca škofa in dom civilnih redovnic-katehistinj. Ni bilo treba pazno gledati, ker je nekaj ljudi brskalo po terenu, išoč — zlate zobe iz čeljusti starih aristokratov... Tu vidiš pol lobanje,

tam čeljust celo ali zdrobljeno, zopet drugod preperel kolk, skratka raztresene ude neznanih pokojnikov. Resni šetanci se zgražajo nad tem najdiščem, a ni nikogar, ki bi te ostanke dal v zaboj in jih pokopal kjer koli, ako ni denarja za »pogreb« v blagoslovljeno zemljo! — Milo povedano, to je pomanjkanje čuta pietete, katero dolgujemo vsem mrtvim. Saj se je izvršilo že toliko in toliko ekshumacij tudi v znanstvene in mozejske svrhe, ali povsod so najdene kosti in četudi so bile židovske, takoj spravili na dostojno mesto. Ko v čudni melanholiji gledam te raztresene ude in sodobne iskalce »zlata« iz zobov neznanih pokojnikov, čujem naenkrat za svojim hrbtom priprostega Radvančana, ki pravi tužno: »Kje bodo tati šromaki na sodni dan iskali svoje kosti?« — Morali smo k »Verici« in na aerodrom, da splahnemo čudne vtise.

Karambol na Tržaški cesti

Na Košaški cesti je povozil zvečer neki neznan motociklist, ki je po nesreči odvozil, 20 let starega pomožnega delavca Miha Musterja iz Počehove pri Košakih. Musterja je odpeljal poklicani rešilni avto s težkimi poškodbami na nogah v bolnišnico.

m. V Mariboru je preminula ugledna ga. Hojnik Alojzija, mati drž. tožilca in odvetnika dr. Frana in dr. Ivana Hojnika. Pogreb bo jutri v Zg. Polškavi. N. p. v m.!

m. Poročila sta se Jaroslav Dolar, urednik »Edinosti« in Milena Ančič, uradnica pri dr. Vauhniku.

m. Iz orožniške čete. Sedanji poveljnik mariborske orožniške čete kapetan I. kl. g. Mavrič je premeščen v Ljubljano. Njegove posle bo prevzel orožniški major g. Sosič.

m. Staro-katoliški župni urad se je preselil s 1. avgustom na Glavni trg 23/II. in so ob delavnikih uradne ure od 9. do 11. Tudi so odslej redne službe božje ob nedeljah in praznikih.

m. Dve kolesarski nezgodi. V St. Petru pri Mariboru je padel po nesreči s kolesa in se potolkel po glavi 17 letni težakov sin Anton Kramberger s Tezna. Prepeljali so ga v bolnišnico. — Iz Bresternice pa je moral re-

lil prav tako v Studencih 13 letni pomožnega delavca drž. železnice Frano Avguštinčič. Zadnji si je prestrel stegno. Oba obstrljenca se zdravita v bolnišnici.

m. Čigavi sta kolesi? Na tezenski orožniški postaji se nahajata dve koleski sta brez lastnikov. Eno kolo je rumeno, drugo črno, 23107, drugo kolo pa je črno pleskano, brez ev. št. ter z vidnim številko 21 na ogrodju.

m. Velika dobrodelna tombola v korniški Počitniškega doma kraljice Marije na Pohorju bo v nedeljo, 6. avgusta, ob 15. uri na Trgu svobode v Mariboru. Zanimiv je privlačen je glavni dobiček stavbišče velikosti 550 kv. m za družinsko hišo v vrtom v Studencih. Razen tega je še 20 krasnih tombol, kakor motorno kolo, hišstvo, kolesa in drugo vsega v vrednosti 50.000 din.

m. Avtomobil v plamenih. Včeraj dopoldne se je peljal mariborski trgovec Ivan Lah z avtomobilom v Slovenske gorice. Blizu Sv. Jurija mu je pripeljal proti neki kolesar. G. Lah je zavozil kup gramoza, kar je povzročilo menialno eksplozijo in vozilo je bilo hipoma v plamenih. Avtomobil je popolnoma zgorel. Potnika sta se komaj rešila.

m. Lepa proslava naprednega obrtništva. V soboto zvečer je bila pri Povodnih lep proslava mariborskih kovinarjev, so svojemu zaslužnemu in dolgoletnemu predsedniku g. Franju Kumercu ob 20. letnici pripravili prijetno presenečenje. Mestno občino je zastopal ravnatelj Rodošek. Večer je vodil predsednik Gustinčič, ki je v izbranih besedah označil jubilej kot delovanje kot strokonega učitelja obrtno-nadaljevalne šole kot neumornega borca za obrtniške interese. Čestitkam sta se pridružila še magistratni ravnatelj g. Rodošek in g. Štebder v imenu okoliških obrtnikov.

m. Stroj je zmečkal prste v neki mariborski tekstilni tovarni 30 letnega tkalca Andreja Strni iz Betnavske ceste.

m. Požar v tovarni Ehrlich. Natanko na obletnico lanskega velikega požara Ehrlichovi tekstilni tovarni v Jezdarjevi ulici je v soboto dopoldne zopet gorel. Požar je nastal v novih objektih prednice, in sicer v stroju za tiganje v Ogenj je menda povzročila eksplozija zaradi kratkega stika. Škoda znaša 100.000 din, ker so mariborski gasilci preprečili večjo katastrofo.

* Tvrška J. Hutter in drug v Mariboru naznanja, da pri njej ni nobenega prostega mesta in zato na prošnje za sprejeto v službo ne bo več odgovarjala.

* Večer narodne pesmi! priredi »Narodna« v mestnem parku v torek, 1. avgusta, ob 9. uri pod vodstvom g. Plevanča.

* Schäfer — svetovna atrakcija nastopa v Veliki kavarni na prostoru Mariborskega tedna.

Nočna lekarniška služba (od 29. avgusta do 4. avgusta) Lekarna pri Zamorcu, Sposka ul. 12., tel. 28-12; lekarna pri gelu varuhu, Aleksandrova cesta 33., tel. 22-13.

Kino

* Grajski kino. Danes prekrasni film Izgubljena patrolja, film tovarništva in domovinske ljubezni.

* Kino Esplanade. Danes zadnjič »Dobri ski kozaki«, film iz ruskega življenja. Vera Koren. Charles Vanel.

* Union kino. Danes, ponedeljek zadnjič najnovejši kovbojski film iz daljnega zapada »Jeklena pesl«.

Radio

Torek, 1. avgusta
Ljubljana: 12. Vesel orkestralni koncert (plošče); 13.20 Narodne pesmi (poje let Stritar); 20. Poljske narodne (plošče); 20.10 Zgodovinska usoda Poljske in narodna zavest pri Poljakih (prof. Bojčič); 20.30 Koncert (s sodelovanjem Trbovskega pevskega jazz kvarteta); 22.15 Pevski koncert Dr. Burgerja. — Beograd: 17.15 Narodna glasba s harmoniko; 20.15 Pesmi gdčna Tatjana Batranjac; 21.10 Solon solo Ilija Todoroviča. — London: National: 19.30 Irelandov romantični in termezo »Serenada za dvoje«. — Varšava: 21. Rosinijeva opera »Seviljski brat«; 22.15 Puccinijeva »Tosca«. — Bratislava: 21.15 Preko gora in dolin v slovaških pesmih; 22.15 Romunske pesmi. — Budimpešta: 19.30 Wagnerjev festival. — in ples. — Budimpešta I.: 23. Ciganska kapela Farkaš.

Objave VIII. Mariborskega tedna

* VIII. Mariborski teden od 5. do 13. avgusta bo prekosil vse dosedanje po številu in obsegu razstav, prireditelj in organizator. Višek bo festival narodnih običajev 5. in 6. Zanj je dovoljena zbirna vozila in po železnici.

Celjska razstava

Celjska razstava je od sobote dopoldne otvorjena. Obiskovalci z zanimanjem ogledujejo razstavljene predmete. Posebno zanimanje vzbujajo na razstavi prostori, kjer so razstavili svoje blago slovenski obrtniki, trgovci in industrija. Zasedeni so skoraj vsi prostori v nadstropjih in v pritličju, nekaj prostorov se še urejuje. Veliko zanimanje vlada za razstavljene regulacijske načrte mesta Celja. Pozornost vzbuja razstava filatelističnega društva „Celeja“, kjer se lahko vidi več tisoč zanimivih znamk, ruske stare listine, filatelistično literaturo, kataloge, cenike, revije itd. Razstava je poučna in zanimiva. Kmetijska družba razstavlja različna semena, zdravilne rože, aparate in dr. Društvo „Rejec malih živali“ razstavlja male živali. Mest-

na plinarna nazorno prikazuje uporabo plina za kuhanje. Razstavljene so tudi avtomobili, kar je letos na naših razstavah prvič. Metalno akcionarsko društvo razstavlja svoje izdelke in izdelke Cinkarne. Vidi se polno raznih zanimivosti in naj nikdo ne zamudi si jih ogledati. Na veseličnem prostoru pa je posebno ob večernih urah živahno vrvenje. Včeraj dopoldne in popoldne je bil koncert Trboveljskih slavčkov. — V dvorani Mestne hranilnice je priredilo razstavo društvo „Slovenski lik“. Razstavljeno je okrog 70 del Franceta Kralja, Lojzeta Sušme-lja, Franca Goloba in Adalberta Lipičnika. Razstava je zelo pestra, ker so zastopane vse vrste tehnike od olja, akvarela, lesoreza, litografije, tuša, radiranke, do plastike v lesu in broncu!

Planinska nesreča na Jalovcu

V soboto se je odpravila v taborišče alpinistične sekcije tukajšnjega Planinskega društva na Martuljku skupina mariborskih plezalcev, med njimi sin mariborskega zdravnika dr. Vilka Marina, medicincec Zlatko Marin. Sredi plezanja na strmih severni Jalovčevi steni, je Marin naletel na skalno du-

plino ter si zlomil nogo. Nesreča se je zgodila, ko so bili vsi Marinovi splezalci že na varnih tleh. Marin bi z vso gotovostjo zdrčal v globino, če ne bi bil privezan na svojega predplezalca.

O nesreči v steni je bilo takoj obveščeno taborišče in reševalno moštvo,

ki je prišlo še v noči na Jalovec. Obveščeni pa je bil o sinovi nesreči tudi oče, ki se je pripeljal takoj pod steno in z daljnogledom sledil reševalnim delom. Končno se je Marinovemu splezalcu Černiču le posrečilo, da je dal ponesrečencu zasilno vrv, s katero so ga potegnili na varno in ga prenesli v planinsko kočjo. Od tod so ponesrečenca pod očetovim nadzorstvom prepeljali v mariborsko bolnišnico.

MARENBERŠKI OBČINSKI HLEV V PLAMENIH.

V Marenbergu je zgorel v noči od sobote na nedeljo poln hlev sena graščine Zupan. V razmeroma kratkem času je bil to že drugi požar pri marenberški graščini. Sumijo, da je požar delo maščevanja. Na kraj požara so prišli takoj gasilci, ki so ogenj lokalizirali.

o. Strela ubija. Blizu Brežic je strela ubila 34 letno železničarjevo ženo Antonijo Medvešek. Nesrečnica je bila na mestu mrtva.

o. Holandski turisti so v večjem številu obiskali Savinjske planine. Najavljenih je še več skupin holandskih turistov.

o. Zasebna dvorazredna trgovska šola združenja trgovcev bo odprta letos v Murski Soboti. Tamkajšnji trgovski krogi so se za to šolo že dolgo zavzemali.

o. Poljedelski delavci, ki želijo v Francijo za eno ali dve leti, naj se javijo za pojasnila pri Francoski federaciji poljedelskih delodajalcev, ki bo od 1. avgusta dalje imela svojo pisarno v Ljubljani, Kolodvorska ulica 41. Sedaj pridejo v poštev samo delavke.

o. Prvi vinarski muzej bodo uredili v Ptujju. Potrebna sredstva so zbrali mestna občina, banska uprava in vinarji. Vinarski muzej bo v bivšem obrambnem stolpu, ki ga bodo preuredili.

Celje

c. Dva nova grobova. Umrl je v Celju v soboto popoldne po daljšem trpljenju 56 letni upokojeni železniški uradnik in bivši celjski podžupan Drago Žabkar. Pogreb pokojnika bo danes ob 17.30 iz mrvašnice na mestnem pokopališču. — Na Dečkovi cesti 10 je danes umrl v 91. letu svoje starosti učitelj v p. in posestnik g. Tomaž Grah, splošno znana in spoštovana celjska osebnost. Pogreb bo danes ob 16. iz hiše žalosti Dečkova cesta na okoliško pokopališče. Obema pokojnikoma bodi ohranjen časten spomin.

c. Umrl je na Zg. Hudinji 103 pr. Celju 52 letni rudar Janez Umek. v m. p!

c. Predcenzura je bila odvzeta listu „Zbor“, ki izhaja v Celju. Po izidu lista je bila cela naklada 5. številke konfiscirana.

8. Obiščite MARIBORSKI TEDEN

od 5. do 13. avgusta 1939

Polovična vožnja na železnicah od 1. do 17. avgusta 1939.

VELIKA GOSPODARSKA IN KULTURNA REVUJA.

Industrija — Trgovina — Obrt — Kmetijstvo
Velika tekstilna razstava — Tujsko prometna razstava — Gostinstvo — Vinska pokušnja — Razstava narodnih vezenin — Narodopisne razstave — Jubilejna gledališka razstava — Skautska razstava — Razstava malih živali — Številne specialne razstave — Koncertne in gledališke prireditve — Sportne prireditve — Veselični park na razstavišču itd.

5.—6. avgusta festival slovenskih narodnih običajev.

Obiščite Mariborski otok, najlepše kopališče v Jugoslaviji! — Obiščite zeleno Pohorje in sončni Kozjak! — Obiščite vinorodne Slovenske gorice! — Obiščite veseli Maribor in njegovo okolico!

Mariborski teden je najlepša priložnost za obisk naše severne meje!

Razno

KOPALNE OBLEKE

nogavice, perilo, blago za ženske obeke in perilo dobiče v novi trgovini in perilnici »Mara«, Maribor, Koroška c. 26 (poleg tržnice). 6317—1

OSETOV »GRIC« VABI! Klopotec, avtogaraže, prenočišča, ameriška električna. Mozler liter 10 din. 6944—1

VSAKOVRESTEN PREVOZ z novim tovornim avtomobilom oskrbi točno in solidno prevoznik: Roman Ploj, Maribor, Aleksandrova c. 36-II. 7015—1

VINOTOČ čez ulico od 5 l nadrel. Kovačič, Počehova 11. 7016—1

TRGOVCI IN RAZSTAVLJALCI ki potrebuje risarje za napise, diplome, skice in plakate, sporočite svoje želje »Stelo«, Kosarjeva 41. Tel. 25-44. 7018—1

ZA POTOVANJE kovčegi, torbice, nahrbtniki, krušniki, aktovske, velika izbira, nizke cene pri Šterbalu, Meljska c. 2, Trg svobode 6. 7030—1

Sladkor v sipi za vkuhanje kakor prvovrstni kis za vlaganje vedno na zalogi Gosposka 28. 7029—1

Najboljša kava samo pri Gosposka 28. 7028—1

Prodaj

POCENI NAPRODAJ

stavbeni les in gotovo mizarско delo 3500 din. Vprašati Ribniška ul. 7, Maribor. 6844—4

SPALNICO

z eno posteljo, pisalno mizo, jedilno mizo, omaro, gužalni stol, slike in posodo prodam. Tomšičeva 10-II. 7025—4

ZARADI SELITVE

poceni napredaj bela omara, dobro stensko zrcalo in razno. Ciril-Methodova 12, pril., levo. 7003—4

LAHKI MOTOR

se prodaj. Pipuševa 4-I. 7001—4

LEP RADIO

na prodaj, istotam se odda opremljena sobica. Tyrševa 26-II (Gosposka), vrata 3. 7014—4

PRODAM

po jako nizki ceni 5 oken, 5 vrat in velika vežna vrata. Vpraša se Viktor Parmova 16 Tezno. 7009—4

LEPA KRAVA

na prodaj. Betnavska 73. 7026—4

Stanovanje

DVOSOBNO STANOVANJE se takoj odda. Ljubljanska 36. 7004—5

SOBA S KUHINJO

se odda. Pristan 6, Maribor. 7012—5

SOBA

z manjšo kuhinjo se takoj odda. Ljubljanska 41. 7023—5

SOBA IN KUHINJA

se takoj odda. Nova vas, Bol-fenkova ul. 3. 7022—5

SOBO IN KUHINJO

takoj oddam. Zrkovska cesta 7, Pobrežje. 6996—5

SOBA, KUHINJA

se odda s 1. avgustom. Jurči-čeva 2, Tezno. 7013—5

Sobo odda

Gospod ali gospodična se sprejme na

STANOVANJE s celo oskrbo. Hrib sv. Jožefa 16, Celje. 6990—7

GOSPOD se sprejme v vso oskrbo. — Smetanova 51-I, vrata 3. 7008—7

GOSPODIČNA šivilja, ki ima veselje do trgo-vine, se sprejme. »Obnova«, Jurčičeva 6. 7024—7

Prazno ali opremljeno sobo, eventualno tudi kabinet oddam. Masarykova 20. 7007—7

DVA GOSPODA se sprejmeta kot sostanovalca Smetanova ul. 48, vrata 1. 7000—7

GOSPODA sprejemem na hrano in stanovanje. Korošičeva 6. 7002—7

Sluzbo dobi

DOBRA KUCHARICA ki bi opravljala tudi vsa druga hišna dela, se sprejme k 2 osebama. Vrazova ulica 11, I. nadstropje, levo. Predstaviti se dnevno od 7—8 ure zvečer, razen nedelje. 6937—9

UČENKO frizersko, ki ima veselje do moškega in ženskega dela, sprejme takoj salon Drljevič, pri glavnem mostu. 7027—9

UČENKA ALI UČENKO za boljše gostilno. Naslov v upravi lista. 7020—9

Fletno blago za dečve v najnovjših vzorcih in bogati izbiri pri Teksilana Budgetelot MARIBOR, GOSPOSKA 14. Širite »Večernik«

Širite »Večernik«

Širite »Večernik«

Širite »Večernik«

Širite »Večernik«

Širite »Večernik«

Širite »Večernik«

Širite »Večernik«

Širite »Večernik«

Širite »Večernik«

Širite »Večernik«

Širite »Večernik«

Širite »Večernik«

Posesi

Prodajam novo zidano TRISTANOVANJSKO HIŠO z velikim vrtom, 10 minut od postaje Hoče, v Rogozji št. 65. 7006—2

Vzamem ENODRUŽINSKO HIŠO v najem s 15. VIII. ali 1. IX. Naslov v upravi. 7011—2

Casopisni papir
zelo ugodno na prodaj
v uprav »Večernika«

Naznanilo preselitve

Čenjenemu občinstvu vljudno naznanjam, da sem preselil svoj krojaški salon iz Slovenske ulice 20 v

Frančiškansko ulico 21

ter se za naklonjenost vljudno priporočam

Baša Ivan

Umrla nam je naša nad vse dobra mati, gospa

Hojnik Alojzija

v 89. letu svojega življenja.

Pokopali jo bomo na Zgornji Polskavi v torek, dne 1. avgusta 1939, ob 1/2. uri dopoldne.

Zalujoče rodbine: dr. Ivan Hojnik, dr. Fran Hojnik, dr. Adolf Pečovnik, Sicherl Marija. 7019

Prevezem trgovine

S 1. avgustom prevzamem MODNO TRGOVINO ZA GOSPODE »ELITE« in bom isto vodil dalje pod svojim imenom s sveže sortiranim blagom.

Prizadeval si bom, cenjenim odjemalcem postreči vedno z dobrim blagom po najsolidnejših cenah ter jih v vsakem pogledu zadovoljiti.

Se priporoča z globokim spoštovanjem vdani

Karel Tkalec, Maribor, Gosposka ul. 32